

**SUOSTUMUS TUTKIMUSTOIMINNAN SUORITTAMISELLE SUOMEN TALOUS-
VYÖHYKKEELLÄ****1 Hakemus ja sen vireilletulo**

Työ- ja elinkeinoministeriö on toimivaltaisena viranomaisena 11.11.2022 vastaanottanut Skyborn Renewables Finland Oy:n (entinen Wpd Finland Oy) hakemuksen, jolla pyydetään valtioneuvoston suostumusta tutkimusten suorittamiseksi suunnitteilla olevan uuden merituulivoimapuiston Reimari suunnitellulla alueella Suomen talousvyöhykkeellä, täydentämällä maantieteellisesti valtioneuvoston 20.1.2022 myöntämää tutkimuslupaa (VN/17444/2021). Tutkimuslupa on voimassa 30.11.2023 asti ja lupa sisältää ehtoja.

Valtioneuvosto on 20.1.2022 myöntänyt Wpd Finland Oy:lle tutkimusluvan kokonaisuudessaan Suomen talousvyöhykkeellä Merenkurkun pohjoisosassa sijaitsevalle, kahdesta osa-alueesta koostuvalle tutkimusalueelle. Yhtiö haluaisi tutkia myös hankealueiden välisen merenkulun käyttämän merialueen ja hakee siten voimassaolevan tutkimusluvan täydentämistä tältä osin.

Työ- ja elinkeinoministeriö on pitänyt hakemusta tiedoiltaan Suomen talousvyöhykkeestä annetun valtioneuvoston asetuksen (1073/2004) 2 §:n mukaisena. Suomen talousvyöhykkeen taloudelliseen hyödyntämiseen tähtäävä tutkimus edellyttää valtioneuvoston suostumusta.

2 Hakemuksen perusteet

Wpd Finland Oy on vuonna 2007 perustettu yhtiö, jonka pääasiallinen toiminta on tuulipuistojen projektikehitys, rahoitus, rakentaminen ja operointi Suomessa. Merituulivoimaliiketoiminta on toiminut Wpd Finland Oy:n alaisena hankekehitysasioissa, ja yhtiöllä on ollut tämän lisäksi projektiyhtiö Suurhiekkä Offshore Oy, joka on hallinnoinut merituulivoimahanketta Perämeren alueella.

Wpd Finland Oy on osa saksalaista Wpd-konsernia, joka on yksi Euroopan suurimmista tuulivoimatoimijoista. Wpd-konsernilla on pitkä kokemus tuulivoimasta, ja se on ollut aktiivinen toimija tuulivoimassa vuodesta 1996 lähtien. Wpd Finland Oy:llä on Suomessa tuotanto- ja suunnitteluvaiheessa useita maatuulivoimapuistoja.

Wpd Offshore GmbH ja Global Infrastructure Partners sopivat 15.9.2022 liiketoiminnan myynnistä ja uudesta perustettavasta yhtiöstä Skyborn Renewables GmbH, jolle kaikki Wpd Offshore GmbH:n liiketoiminnat ja yhtiöt siirtyivät henkilöstöineen. Yhtiön pääkonttori sijaitsee Bremenissä Saksassa ja yhtiöllä on toimintaa 15 maassa Euroopan ja APAC markkinoilla. Skyborn Renewablesin toiminta kattaa koko merituulivoiman arvoketjun, mukaan lukien uusien hankealueiden kehittäminen, tekninen suunnittelu, hankinta-asiat, rahoitus, rakentamisen valvonta ja merituulivoimapuiston operointi.

Yrityskaupan yhteydessä Suomeen on perustettu merituulivoiman hankekehitystä tekevä Skyborn Renewables Finland Oy, jolle yrityskaupassa siirtyivät kaikki hankeoikeudet ja –vastuu aiemmin Wpd Finland Oy:n ja Suurhiekkä Offshore Oy:n nimillä toteutetuissa merituulivoimahankkeissa.

Hakijan mukaan merituulivoima on avainasemassa Suomen ilmastonmuutoksen vastaisessa työssä ja yhteiskunnan sähköistymisessä. Tutkimusluvan tarkoituksena on ollut mahdollistaa tutkimus toimintaan, jolla on olennainen vaikutus yhteiskunnallisesti tärkeään uusiutuvan energiantuotannon lisäämiseen Suomessa. Yhtiön tavoitteena on mahdollisesti perustaa Suomen talousvyöhykkeelle Kokkola–Pietarsaaren edustalle suuren mittaluokan sähköntuotantotehon mahdollistava merituulivoimapuisto.

Hakijan merituulivoimahanke edistäisi Suomen hallituksen 2035 hiilineutraaliustavoitetta sekä Suomen energiaomavaraisuutta. Talousvyöhyke on luonteva alue teollisen mittakaavan merituulivoimahankkeille edellä mainitun tavoitteen saavuttamiseksi. Talousvyöhykkeen hyödyntäminen merituulivoimatuotannossa tuo Suomeen investointeja, työtä, osaamista ja verotuloja.

Tutkimusalue Reimari:

Alkuperäinen tutkimusalue (VN tutkimuslupa 20.1.2022) sijaitsee Merenkurkun pohjoisosassa noin 30 kilometrin etäisyydellä Pietarsaaresta länteen koostuen kahdesta osa-alueesta. Hankealueen pinta-ala on 40 500 hehtaaria. Tutkimusalue sijaitsee kokonaisuudessaan Suomen talousvyöhykkeellä sivuten Suomen aluevesirajaa. Hankealuetta lähinnä olevat paikkakunnat mantereella ovat Luoto (n. 33 km), Pietarsaari (n. 35 km), Uusikaarlepyy (n. 37 km) ja Kokkola (n. 45 km).

Hankealueen vesisyvyys vaihtelee noin 20 metristä 60 metriin. Tuulivoimaloiden enimmäiskorkeus on 390 m ja yksikköteho enintään 30 MW. Tuulivoimatuotannon kokonaisteho on enintään noin 3,6 GW. Merituulivoimapuisto koostuu maksimissaan 120 tuulivoimalasta. Sähkönsiirto tapahtuu hankealueelta merikaapeleilla ja mantereella 400 kV:n ilmajohdoilla. Hankkeessa arvioidaan myös mahdollisuus vedyn tuotantoon hajautetusti jokaisella voimalalla tai keskitetysti 1–3 tuotantolaitoksella merellä, vedyn siirto mantereelle sekä vedyn tuotannossa syntyvien sivutuotteiden, kuten hapen, siirto mantereelle. Tutkimusalueella tai sen läheisyydessä ei ole Natura 2000 -verkoston suojelualueita. Tutkimusalue on valikoitunut muun muassa alueiden olosuhteiden, sijainnin ja tuulisuuden perusteella.

Alkuperäisen tutkimusalueen muotoilussa on huomioitu Kokkolan satamaan suuntautuva meriliikenne rajaamalla tutkimusalue kahteen osaan. Hankkeen mahdollisen rakentamisen myöhemmän tarkemman suunnittelun kannalta yhtiö pitää kuitenkin tarpeellisena myös alkuperäisessä hakemuksessa ja sen nojalla 20.1.2022 myönnettyssä tutkimusluvassa tutkimusalueen ulkopuolelle rajatun alueen tutkimisen mahdollistamista. Tutkimusluvan täydennys kattaisi myös aiemmin tutkimusalueen keskellä kulkevan merenkulun käyttämän alueen. Hankkeesta vastaava on käynnistänyt lupahakemuksen kohteena olevasta Reimari-hankkeesta YVA-prosessin.

Tutkimusten maantieteellisestä alueesta on esitetty päivitetty kartta ja kulmapisteiden koordinaatit liitteessä 2.

Alkuperäisen tutkimusluvan ehdot (VN 20.1.2022):

Valtioneuvoston suostumus on voimassa 30.11.2023 asti.

Valtioneuvoston päätös on täytäntöön pantavissa muutoksenhausta huolimatta, ellei valitusviranomainen toisin määrää.

Ehdot:

1. Tutkimushanke on toteutettava varovaisuusperiaatetta noudattaen ja ottaen erityisesti huomioon Itämeren (Merenkurkku ja Selkämeri) herkkyys ja haavoittuvuus sekä meri- ja ympäristöturvallisuuden asettamat vaatimukset, ja luvan saajan on ryhdyttävä kaikkiin mahdollisiin toimiin tutkimushankkeesta mahdollisesti aiheutuvien vahinkojen ehkäisemiseksi ja minimoimiseksi;
2. Valtioneuvoston suostumus Suomen talousvyöhykkeen taloudelliseen hyödyntämiseen tähtääviin tutkimuksiin yksittäisellä tutkimusalueella ei vielä tarkoita investointi- tai rakentamisoikeuden myöntämistä tutkimusluvan saajalle eikä anna tälle etusijaa taloudelliseen hyödyntämiseen tähtääviin tutkimuksiin tai mahdolliseen tulevaan rakentamislupaan kyseiselle tutkimusalueelle;
3. Talousvyöhykkeen taloudelliseen hyödyntämiseen tähtäävät tutkimukset on toteutettava ottaen huomioon Suomen talousvyöhykkeen kansainvälisoikeudellinen luonne ja talousvyöhykkeellä jo olemassa olevat yhteiskunnan keskeiset toiminnot sekä Suomen talousvyöhykkeellä mahdollisesti olevat taloudellisen hyödyntämisen tai meritieteellisen tutkimuksen hankkeet, hankkeiden käyttö ja näiden omistajien hankkeisiin liittyvät oikeudet;
4. Luvan saajan on Suomen talousvyöhykkeen taloudelliseen hyödyntämiseen tähtäävissä tutkimuksissa pyrittävä löytämään suunnitellulle hankkeelleen sellainen teknisesti, toiminnallisesti ja ympäristöllisesti tarkoituksenmukainen sijoitus- ja toteutusvaihtoehto, että talousvyöhykkeellä jo olemassa olevat yhteiskunnan keskeiset toiminnot ja talousvyöhykkeen mahdollinen myöhempi taloudellinen hyödyntäminen tai meritieteellinen tutkimus mahdollisimman vähäisessä määrin vaikeutuvat;
5. Luvan saajan on etukäteen ja riittävän ajoissa, kuitenkin viimeistään 14 päivää ennen tutkimusaluksen saapumista Suomen talousvyöhykkeelle, otettava tutkimustoimintaan sekä meri- ja rajaturvallisuuteen liittyen yhteyttä Länsi-Suomen merivartiostoon, liikenne- ja viestintävirasto Traficomiin, Väylävirastoon ja toimivaltaiseen VTS-keskukseen;
6. Tutkimusaluksen saapuessa Suomeen aluksen tulee osallistua alusliikennepalveluun siten kuin alusliikennepalvelulaissa (623/2005) säädetään;
7. Luvan saajan on noudatettava kansainvälisiä meriteiden sääntöjä International Regulations for Preventing Collisions at Sea 1972 (COLREG);
8. Luvan saajan on noudatettava Suomen maahantulomääräyksiä. Erityisesti tulee ottaa huomioon, että valtion aluksiksi luokiteltavat alukset tarvitsevat Suomen pääesikunnan myöntämän alusluvan Suomen aluevesille tulon;
9. Luvan saajan on ilmoitettava tämän luvan mukaisten tutkimustöiden valmistumisesta Suomen talousvyöhykkeellä välittömästi kirjallisesti työ- ja elinkeinoministeriölle ja Väylävirastolle. Lisäksi luvan nojalla syntynyt keskeinen tutkimus- ja havaintoaineisto on toimitettava sovitusti työ- ja elinkeinoministeriölle välittömästi tulosten valmistuttua. Suomen viranomaisten edustajilla tulee olla pyynnöstään mahdollisuus tutkimusaluksille pääsyyn;

10. Luvan saajan on korvattava tämän päätöksen valmistelusta aiheutuneet kohtuulliset kustannukset toimivaltaiselle lupaviranomaiselle valtion maksuperustelain (150/1992) periaatteiden mukaisesti;

11. Valtioneuvoston suostumus ei sisällä oikeutta muihin kuin tämän tutkimusluvan myöntämisen pohjana olevissa hakemuksissa kuvattuihin tutkimustoimenpiteisiin Suomen talousvyöhykkeellä;

12. Lisäksi luvan saajan on noudatettava mitä muualla lainsäädännössä tai kansainvälisissä sopimuksissa säädetään tai määrätään.

Vähäiset, tutkimusteknisistä syistä välttämättömät muutokset tutkimusten toteuttamisessa ovat sallittuja työ- ja elinkeinoministeriön ja muun toimivaltaisen viranomaisen suostumuksella.

3 Viranomaisten lausunnot hakemuksen johdosta ja hakijan selitys annettuihin lausuntoihin (Asian valmistelu)

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt tutkimusluvan täydennyshakemuksesta lausuntoa 17.1.2023 puolustusministeriöltä, ulkoministeriöltä, ympäristöministeriöltä, liikenne- ja viestintäministeriöltä, maa- ja metsätalousministeriöltä, sisäministeriöltä, rajavartiolaitokselta, Geologian tutkimuskeskus GTK:lta, Liikenne- ja viestintävirasto Traficomilta, Väylävirastolta, Museovirastolta, pääesikunnalta, Suomen ympäristökeskus SYKE:ltä, Luonnonvarakeskus Lukelta, Energiavirastolta sekä Kantaverkkoyhtiö Fingrid Oyj:ltä.

Työ- ja elinkeinoministeriö on varannut hakijalle tilaisuuden lausua selityksensä hakemuksesta saatujen lausuntojen johdosta ja hakija on antanut selityksensä lausuntoihin.

Hakija on todennut, että sillä ei ole kommentoitavaa hakemuksesta annettuihin lausuntoihin. Hakija on samalla täydentänyt hakemustaan vähäisessä määrin kahden tutkimusalueen kulmakoordinaatin osalta niissä olleen virheen johdosta. Täten tutkimusalue sijoittuu kokonaisuudessaan talousvesivyöhykkeelle.

Saadut lausunnot:

Puolustusministeriö on korostanut pääesikunnan operatiivisen osaston aluevalvontalausunnon merkitystä jo tuulivoimahankkeiden alkuvaiheessa. Ministeriö tukee pääesikunnan näkemystä hankkeen muutosvaikutusten osalta.

Ulkoministeriö on viitannut aiemmin hankkeesta antamaan lausuntoonsa, jossa ministeriö kiinnitti huomiota Suomen ja Ruotsin talousvyöhykkeiden rajaan Pohjanlahdella. Rajankuvaukset Suomen ja Ruotsin lainsäädännössä eivät ole täysin identtiset. Ulkoministeriö on todennut, että peruspisteet samoin kuin sisäisten aluevesien maanpuoleisen rajan sijainti, joihin myös aluemerren ulkorajan määrittäminen perustuu, tarkistetaan kolmenkymmenen vuoden välein. Seuraavan kerran peruspisteet päivitetään vuoden 2025 aikana. Vaikka peruspisteiden muutosten ei oleteta olevan suuria, edellä kuvattu tulisi kuitenkin ottaa huomioon merituulivoimapuiston sijaintia selvitettyä ja arvioitaessa. Ministeriö myös toteaa, että täydennyshakemukseen sisältyvät päivitetyn

tutkimusalueen pisteet 6 ja 7 ovat alueella, joissa rajaviivan sijainti on epäselvä. Ministeriö suosittelee tutkimusalueen rajaamista siten, että se sijaitsee selvästi Suomen talousvyöhykkeen puolella.

Liikenne- ja viestintäministeriö on lausunut, että se ei näe estettä tutkimuslupan myöntämiselle, mutta painottaa, että jo tutkimuslupavaiheessa ja etenkin myöhemmin, mikäli hanke etenee jatkosuunnitteluun, on ehdottoman tärkeää huomioida turvallisen ja sujuvan merenkulun edellytykset alueella. Hankekehittäjän tulee huomioida myös muut mahdolliset hankealueen lähistölle Suomen aluevesille tai talousvyöhykkeellä sijoittuvat merituulivoimahankkeet. Lukuisten merituulivoimapaistojen rakentaminen voi aiheuttaa huomattaviakin vaikutuksia merenkululle. Vaikutukset voivat liittyä ainakin liikennöintireittien muutoksiin, polttoaineen kulutukseen, tutkien heijastusvaikutuksiin sekä talvimerenkulkuun. Erityistä huomiota tuulivoimarakentamisen ja merenkulun yhteensovittamiseen tulee kiinnittää juuri Merenkurkussa, jossa rakentaminen suhteellisen kapealle ja matalalle merialueelle todennäköisesti rajoittaa meriliikenteen käytettävissä olevia reittejä.

Lopuksi ministeriö on todennut, että sen hallinnonalan tarkemmat arviot hakemuksesta käyvät ilmi Liikenne- ja viestintävirasto Traficomin lausunnosta.

Sisäministeriö on ilmoittanut, että sillä ei ole lausuttavaa asiassa.

Rajavartiolaitos on todennut, että sillä ei ole lausuttavaa asiassa.

Liikenne- ja viestintävirasto Traficom on lausunut toimivansa Suomessa alusliikennepalvelulain (623/2005) mukaisena toimivaltaisena viranomaisena, vastaavana turvallisuusradiotoiminnasta sekä merikartoitusviranomaisena merikarttojen ajantasaisuudesta ja merenkulullisesti merkittävien toimien tiedottamisesta alusliikenteelle. Alusliikennepalvelun ja merikartoituspalveluiden tarkoituksena on alusliikenteen turvallisuuden lisääminen.

Traficomin mukaan yleisen meriturvallisuuden ja sujuvan yhteistoiminnan varmistamiseksi vuoropuhelu hankkeen vaatimasta tiedonvaihdosta ja mahdollisista liikennejärjestelyistä hankkeesta vastaavan sekä Traficom, Väyläviraston, rajavartiolaitoksen ja Fintrafficin mainittujen tahojen kanssa ennen tutkimustöiden aloittamista.

Traficom myös toteaa, että se ei näe oman toiminnan näkökulmasta estettä valtioneuvoston suostumuksen myöntämiselle suunnitellun hankkeen tutkimusten suorittamiseksi, mutta pitää tärkeänä, että hankkeesta vastaava tiedostaa päivitetyn tutkimuslupa-alueen sijoittuvan Suomen merialuesuunnitelmassa esitetylle merenkulun alue – aluemerkinän alueelle, jonka kautta kulkee muun muassa valtaosa Kokkolan sataman alusliikenteestä.

Samassa yhteydessä Traficom on kuitenkin halunnut tuoda esille Pohjanlahdelle suunniteltujen merituulivoimahankkeiden voimakkaan määrällisen kasvun vuodesta 2021, jolloin hankkeesta vastaava on pyytänyt alkuperäistä tutkimuslupaa valtioneuvostolta tutkimusalueelle hieman erilaisella aluerajauksella. Viimeisen vuoden aikana merenkulun ja suunniteltujen tuulivoimahankkeiden yhteensovittaminen on muuttunut mer-

kittävästi aiempaa haasteellisemmaksi suunniteltujen tuulivoima-alueiden levittäytyessä ja laajentuessa yhä enemmän merenkulun käyttämille liikennöintialueille ja olemassa olevan väylästäön edustoille sekä yhä kauemmaksi Suomen merialuesuunnitelmassa osoitetuilta energiatuotannon alueilta. Tämän johdosta merenkulun viranomaiset näkevät tärkeäksi tuoda kattavammin esille jo hankkeiden tutkimuslupa- ja suunnitteluvaiheissa hankkeiden vaikutuksia merenkululle, jotta tuulivoimakehittäjät voivat ottaa huomioon esille nostettuja asiakohtia jatkosuunnitelmissa tai arvioida mahdollisia tuulivoimatuotannon aluemuutostarpeita.

Mikäli edes osa Merenkurkun pohjoispuolisista suunnitelluista merituulivoimahankkeista toteutuu, ne tulevat vaikuttamaan merkittävästi merenkulun toimintaedellytyksiin ja etenkin talvimerenkulkuun ja sen järjestämiseen alueella, jonka heijastusvaikutukset voivat ulottua koko Pohjanlahden merenkulkuun ja sitä kautta vaikuttaa muun muassa satamien toimintaedellytyksiin ja kuljetusketjuihin.

Turvallisen ja sujuvan merenkulun varmistamiseksi sekä eri toimintojen ja hankkeiden yhteensovittamiseksi merialueella, Traficom pitää tärkeänä, että mikäli päivitetylle tutkimuslupa-alueelle myönnetään lupa, tutkimuslupaon kirjattaisiin selkeästi merenkulun käyttämien liikennöintireittien ja turvallisen merenkulun huomioiminen ja varmistaminen alueen jatkosuunnitelmissa. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että hankkeesta vastaava huomioi hankkeen jatkosuunnittelussa merenkulun käyttämät liikennöintireitit, jotka Suomen merialuesuunnitelmassa on esitetty.

Merenkulun liikennöintialueen leveys suunnitellun merituulivoima-alueen halki tulee Traficomien mielestä olla vähintään neljä merimailia merenkulun turvallisuuden ja talvimerenkulun sujuvuuden varmistamiseksi, ja sen sijainti tulisi vastata alusten tiheimmin liikennöityä aluetta Reimari-hankkeen suunnittelualueella. Lisäksi tuulivoima-alueen eteläreunan linjaus edellyttäne siirtoa pohjoiseen päin riittävän leveän liikennöintialueen varmistamiseksi Pietarsaaren satamaan.

Traficom on halunnut kiinnittää valtioneuvoston huomiota myös tutkimuslupa-alueen länsireunan sijaintiin Suomen ja Ruotsin talousvyöhykkeen rajalla yli 20 kilometrin matkalta. Vilkasliikenteisellä kapealla ja matalalla merialueella aluksilla on hyvin rajattu määrä vaihtoehtoisia reittivaihtoehtoja käytettävissään. Meriliikennettä siirtyisi entistä enemmän Ruotsin puoleiselle merialueelle, jolloin epävarmuus kasvaisi ja Suomen merenkulku olisi yhä enemmän riippuvainen Ruotsiin toteutettavien merituulivoimaloiden sijainnista. Riittävän suuren meriliikenteelle varatun liikennöintikaistan leveys Suomen ja Ruotsin talousvyöhykkeen rajalla tulee jatkosuunnittelussa arvioida niin kansallisesti yhteistyössä merenkulun viranomaisten kesken kuin myös valtion rajat ylittävällä tarkastelulla yhteistyössä Ruotsin kanssa.

Väylävirasto on todennut Traficomien tavoin, että virasto ei näe oman toiminnan näkökulmasta estettä valtioneuvoston suostumuksen myöntämiselle täydennetyt tutkimuslupa-alueen tutkimusten suorittamiseksi, mutta hankkeesta vastaavan on tärkeää tiedostaa päivitetyn tutkimuslupa-alueen sijoittuvan Suomen merialuesuunnitelmassa 2030 esitetylle merenkulun alue -alumerkinnän alueelle, jonka kautta kulkee muun muassa valtaosa Kokkolan sataman alusliikenteestä.

Muilta osin virasto on todennut lausunnossaan vastaavat asiat kuin Traficom omassaan.

Museovirasto on ilmoittanut, että virastolla ei ole tarvetta lausua asiasta uudelleen.

Pääesikunta, sen operatiivinen osasto on antanut hakijalle hankkeen vaikutuksia puolustusvoimien lakisääteisten aluevalvontatehtävien toteuttamiselle koskevan myönteisen lausunnon. Hankkeen suunnitelman mukaisilla tuulivoimaloilla ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia puolustusvoimien toimintaan. Pääesikunta ei vastusta tutkimusluvan myöntämistä tutkimusalue Reimarille.

Suomen ympäristökeskus SYKE on ilmoittanut, että se ei lausu asiassa.

Luonnonvarakeskus Luke on todennut, että sillä ei ole lausuttavaa asiassa.

Kantaverkkoyhtiö Fingrid Oyj on todennut, että yhtiöllä ei lausuttavaa asiassa.

5 Lainsäädäntö

5.1 YK:n merioikeusyleissopimus

Suomi on ratifioinut YK:n merioikeusyleissopimuksen (SopS 49–50/1996), joka on saatettu voimaan blankettilailla (524/1996, SopS 49/1996) ja -asetuksella 21.7.1996 (525/1996, SopS 50/1996). Merioikeusyleissopimuksen 57 artikla määrittelee talousvyöhykkeen enintään 200 meripeninkulman levyiseksi mitattuna niistä perusviivoista, joista aluemereren leveys mitataan. Talousvyöhykkeen rajat sellaisten valtioiden välillä, joiden rannikot sijaitsevat vastakkain tai vierekkäin, määritetään sopimuksella (74 artikla).

Suomen talousvyöhyke ei ole Suomen valtion aluetta, vaan kansainvälistä merialuetta, jonka osalta merioikeusyleissopimus määrittelee Suomen ja muiden valtioiden oikeudet. Suomi käyttää talousvyöhykkeellään rantavaltiolle kansainvälisen oikeuden mukaan kuuluvaa toimivaltaa. Yleissopimuksen 56 artiklan mukaan rantavaltiolla on talousvyöhykkeellään täysivaltaiset oikeudet muun muassa merenpohjan yläpuolisten vesien ja merenpohjan ja sen sisustan elollisten ja elottomien luonnonvarojen tutkimiseen, hyödyntämiseen, säilyttämiseen ja hoitamiseen sekä muuhun toimintaan, jonka tarkoituksena on vyöhykkeen taloudellinen hyödyntäminen ja tutkiminen.

Suomella on talousvyöhykkeellään myös merioikeusyleissopimuksen mukainen lainkäyttövalta muun muassa meriympäristön suojelun ja säilyttämisen osalta. Saman yleissopimuksen 58 artiklan mukaan kaikilla sekä ranta- että sisämaavaltioilla on talousvyöhykkeellä merenkulun ja ylilennon vapaudet, vapaus laskea merenalaisia kaapeleita ja putkistoja sekä vapaus kaikkeen muuhun näihin vapauksiin liittyvään kansainvälisessä oikeudessa hyväksytyyn meren käyttöön, joka esimerkiksi koskee alusten, ilma-alusten, merenalaisten kaapeleiden ja putkistojen toimintaa, ja joka on sopu- soinnussa tämän yleissopimuksen määräysten kanssa.

Yleissopimuksen 58 artiklan 3 kappaleen mukaan valtioiden tulee ottaa asianmukaisesti huomioon rantavaltioiden oikeudet ja velvollisuudet sekä noudattaa niitä lakeja ja

määräyksiä, jotka rantavaltio on hyväksynyt sopimuksen säännösten mukaisesti sekä muita kansainvälisen oikeuden sääntöjä sikäli, kun ne eivät ole ristiriidassa sopimuksen talousvyöhykettä koskevan osan kanssa. Kaikilla valtioilla on velvollisuus suojella ja säilyttää meriympäristöä yleissopimuksen 192 artiklan mukaan.

5.2 Laki Suomen talousvyöhykkeestä

Rantavaltiolle kuuluvien talousvyöhykeoikeuksien käyttämisestä säädetään laissa Suomen talousvyöhykkeestä (1058/2004) ja valtioneuvoston asetuksessa Suomen talousvyöhykkeestä (1073/2004). Taloudellisen hyödyntämisen hankkeissa talousvyöhykelain mukainen tutkimuslupa edeltää varsinaista rakentamislupaa. Työ- ja elinkeinoministeriö on toimivaltainen viranomaisena talousvyöhykelain mukaisten tutkimus- ja rakentamislupien valmistelussa. Talousvyöhykelaki on luonteeltaan puitelaki.

Suomen talousvyöhykkeestä annetussa laissa tehdään ero meritieteellisen tutkimuksen ja talousvyöhykkeen taloudelliseen hyödyntämiseen tähtäävän tutkimuksen välillä. Lain 6 §:n mukaan valtioneuvosto voi antaa hakemuksesta suostumuksensa hyödyntää talousvyöhykkeellä olevan merenpohjan ja sen sisustan luonnonvaroja ja tehdä tällaiseen hyödyntämiseen tähtäävää tutkimusta tai suorittaa talousvyöhykkeellä muuta toimintaa, jonka tarkoituksena on vyöhykkeen taloudellinen hyödyntäminen. Lain perusteluiden (HE 53/2004 vp) mukaan meritieteellisellä tutkimuksella ymmärretään selkeää mereen kohdistuvaa tutkimustoimintaa, jolla pyritään meriympäristöä, sen muutoksia sekä meren, jään ja ilmakehän välistä vuorovaikutusta koskevan tiedon lisäämiseen. Sillä ei esityksen mukaan tarkoitettaisi esimerkiksi luonnonvarojen hyödyntämistä tai siihen tähtäävää tutkimusta.

Esityksen perustelujen mukaan meritieteellisestä tutkimuksesta ei myöskään olisi kysymys silloin, kun tutkimushanke vaikuttaa suoraan elollisten tai elottomien luonnonvarojen hyödyntämiseen tai siihen tähtäävään tutkimukseen esimerkiksi siten, että tutkimushankkeen tulokset ovat merkityksellisiä elollisten tai elottomien luonnonvarojen hyödyntämisen tai siihen tähtäävän tutkimuksen kannalta. Edelleen lain perustelujen mukaan meritieteelliseksi tutkimukseksi ei myöskään katsottaisi tutkimushanketta, joka sisältää merenpohjan porausta, räjähteiden käyttöä, haitallisten aineiden päästämistä meriympäristöön tai saman lain 7 §:ssä tarkoitettujen tekosaarten, laitteiden tai rakennelmien käyttöä. Perustelujen mukaan edellä kuvatun kaltaisiin hankkeisiin sovellettaisiin lain 6 tai 7 §:n säännöksiä, jotka edellyttävät hankkeelta valtioneuvoston suostumusta.

Talousvyöhykelain perustelujen mukaan talousvyöhykelain 6 §:n mukaiset asiat (ilmoitukset) voitaisiin ratkaista ministeriössä, kun kysymys on meritieteellisestä tutkimuksesta. Kun kysymyksessä on talousvyöhykkeen taloudelliseen hyödyntämiseen tähtäävä tutkimus, asia ratkaistaisiin valtioneuvoston yleisistunnossa työ- ja elinkeinoministeriön esittelystä.

5.3 Vesilaki sekä kansallista ja kansainvälistä ympäristövaikutusten arviointia koskevat säännökset

Talousvyöhykkeen taloudelliseen hyödyntämiseen tähtäävä tutkimuslupa edeltää varsinaista taloudellisen hyödyntämisen rakentamislupaa. Työ- ja elinkeinoministeriö on

toimivaltainen viranomainen myös talousvyöhykelainsäädännön mukaisessa rakentamisluvassa (periaatepäätösluonteinen) ja ympäristöhallinto (toimivaltainen aluehallintovirasto) puolestaan toimivaltainen viranomaistaho vesilain (587/2011) mukaisessa yksityiskohtaisessa toimenpideluvassa.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annettua lakia (252/2017) ja valtioneuvoston asetusta (277/2017) sovelletaan Suomen talousvyöhykkeellä. Lain 3 §:ssä säädetään ympäristövaikutusten arviointimenettelyn soveltamisesta yksittäistapauksessa.

5.4 Välitöntä täytäntöönpanoa koskeva lainsäädäntö

Hallintopäätöksen täytäntöönpanokelpoisuutta säänteli yleislakina hallintolainkäyttölain (586/1996) 31 §:n 2 momentti. Hallintolainkäyttölaki on kumottu 1.1.2020 lailla oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019). Myös uuden lain 808/2019 122 §:n 3 momentin mukaan hallintopäätös voidaan panna täytäntöön lainvoimaa vailla olevana, jos laissa tai asetuksessa niin säädetään, tai jos päätös on luonteeltaan sellainen, että se on pantava täytäntöön heti, tai jos päätöksen täytäntöönpanoa ei voida yleisen edun vuoksi lykätä.

Säännöksessä kuvattu tilanne on poikkeus pääsäännöstä, jonka mukaan päätös ei ole täytäntöönpanokelpoinen ennen kuin sillä on lainvoima. Momentissa kuvattua kahta viimeistä edellytystä voi olla vaikea täysin erottaa toisistaan itsenäisiksi kohdikseen. Ensin mainittu peruste koskee lähinnä päätöstä, joka menettäisi merkityksensä, jos sitä ei panna heti täytäntöön. Jälkimmäisessä ratkaisevaa on yleinen etu. Yleinen etu on käsitteenä hallintoviranomaiselle harkintavaltaa antava yleislauseke. Peruste, että päätös voidaan panna heti täytäntöön päätöksen luonteen sitä vaatiessa, ottaa huomioon myös yksityiset intressit.

6 Suostumus Suomen talousvyöhykkeen taloudelliseen hyödyntämiseen – valtioneuvoston päätös

Valtioneuvosto antaa Skyborn Renewables Finland Oy:lle (entinen Wpd Finland Oy) ehdollisen suostumuksen Suomen talousvyöhykkeen taloudelliseen hyödyntämiseen tähtäävään tutkimustoimintaan täydennetyllä tutkimuslupa-alueella hakemuksessa (VN/34694/2022) kuvatulla tavalla. Hakijan, hankkeen toteuttajan tai tämän sijaan tulleen seuraajan on noudatettava sekä alkuperäisen että täydennetyt tutkimusalueen osalta valtioneuvoston 20.1.2022 lupapäätöksessä määrättyjä ehtoja seuraavin tarkennuksin:

1. Valtioneuvoston tämä suostumus Suomen talousvyöhykkeen taloudelliseen hyödyntämiseen tähtääviin tutkimuksiin yksittäisillä tutkimusalueilla ei vielä tarkoita investointi- tai rakentamisoikeuden myöntämistä tutkimusluvan saajalle eikä anna tälle etusijaa taloudelliseen hyödyntämiseen tähtääviin tutkimuksiin, mahdolliseen tulevaan rakentamislupaan kyseisille tutkimusalueille tai näiden tutkimusalueiden muuhun hyödyntämiseen;
2. Valtioneuvoston tämä suostumus ei estä valtioneuvostoa myöntämästä Suomen talousvyöhykkeestä annetun lain 3 luvun muuta oikeutta samoille tutkimusalueille vielä tämän suostumuksen voimassaollessa;

3. Luvan saajan on Suomen talousvyöhykkeen taloudelliseen hyödyntämiseen tähtäävissä tutkimuksissa pyrittävä löytämään suunnitellulle hankkeelle sellainen teknisesti, toiminnallisesti ja ympäristöllisesti tarkoituksenmukainen sijoitus- ja toteutusvaihtoehto, että talousvyöhykkeellä jo olemassa olevat yhteiskunnan keskeiset toiminnot, kuten sujuva ja turvallinen merenkulku, ja talousvyöhykkeen mahdollinen myöhempi taloudellinen hyödyntäminen tai meritieteellinen tutkimus mahdollisimman vähäisessä määrin vaikeutuvat.

Valtioneuvoston suostumus on voimassa tämän päätöksen antamisesta lukien 30.11.2023 asti.

Tämä päätös on täytäntöön pantavissa muutoksenhausta huolimatta, ellei valitusviranomainen toisin määrää

Vähäiset, tutkimusteknisistä syistä välttämättömät muutokset tutkimusten toteuttamisessa ovat sallittuja työ- ja elinkeinoministeriön ja muun toimivaltaisen viranomaisen suostumuksella.

7 Perustelut

7.1 Valtioneuvoston suostumus

Tutkimusluvan täydennyshakemuksessa on kuvattu riittävällä tavalla hakijan tiedot, tutkimustoiminnan luonne ja tarkoitus, käytettävät menetelmät ja välineet, tutkimusaikatiedot sekä maantieteellinen tutkimusalue, jolla tutkimustoimintaa tulnaisiin harjoittamaan.

Skyborn Renewables on vuonna 2022 perustettu kansainvälinen merituulivoimaan keskittyvä yritys, joka rakentuu Global Infrastructure Partnersin vuoden 2022 keväällä ostaman Wpd Offshore GmbH yrityksen liiketoiminnalle. Skyborn on mukana viidessä toiminnassa olevassa tai rakennusvaiheen merituulivoimapuistossa Saksassa, Ranskassa ja Taiwanissa. Erilaisia merituulivoimahankkeita yrityksellä on kehitysvaiheessa yli 30 GW:n edestä. Yrityksellä on yli 20 vuoden kokemus noin 7 GW merituulivoimahankkeista Euroopan ja Aasian markkinoilla. Muun muassa Ruotsin merialueella on kehitteillä neljä suurta merituulivoimahanketta Pohjanlahdella.

Global Infrastructure Partners on johtava riippumaton infrastruktuurirahastojen hoitaja, joka tekee osake- ja lainasijoituksia infrastruktuurikohteisiin ja -yrityksiin. Yhtiö keskitt sijoituksissaan energia-, liikenne-, digitaalinen infra- ja vesi/jätesektoreille sekä OECD- että valituissa kehittyvien markkinoiden maissa.

Skyborn Renewables Finland Oy:llä (entinen Wpd Finland Oy) on Reimari merituulivoimahankkeen osalta valtioneuvoston voimassaoleva, ehdollinen tutkimuslupa Suomen talousvyöhykkeelle (VN 20.1.2022). Reimari-merituulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointimenettely on parhaillaan vireillä.

Päätöksen oikeudellinen perusta on Suomen talousvyöhykelainsäädännössä ja kansainvälisessä YK:n merioikeusyleissopimuksessa. Talousvyöhyke ei kuulu Suomen

valtion alueeseen, vaan on YK:n merioikeusyleissopimuksen mukaan kansainvälistä merialuetta.

Suomella on talousvyöhykkeellään YK:n merioikeusyleissopimuksen 56 artiklan mukaisesti yksinoikeus niin vesialueen kuin merenpohjan ja sen sisustan elollisten ja elottomien luonnonvarojen tutkimiseen, hyödyntämiseen, säilyttämiseen ja hoitamiseen samoin kuin muuhunkin talousvyöhykealueen taloudelliseen tutkimiseen ja hyödyntämiseen. Suomella on myös lainkäyttövalta talousvyöhykealueella harjoitettavan meritieteellisen tutkimuksen sekä tekosaarten, laitteiden ja rakennelmien rakentamisen ja käytön osalta samoin kuin meriympäristön suojeluun ja säilyttämiseen.

Muilta osin talousvyöhykkeellä ovat voimassa aavan meren vapauksiin kuuluvat vapaudet kuten merenkulun ja ylilennon vapaus. Tätä mahdollisuutta on käytetty hyväksi Suomen talousvyöhykkeellä suomalaisten ja muidenkin yhteisöjen toimesta. Suomen talousvyöhykkeestä annetun lain 6 §:n nojalla on annettu valtioneuvoston suostumus joihinkin talousvyöhykkeelle sijoituviiin infrastruktuurihankkeisiin, mutta toistaiseksi yksikään niistä ei liity tutkimuslupia lukuun ottamatta merituulivoimaan. Kaikilla valtioilla on velvollisuus suojella ja säilyttää meriympäristöltään herkkää aluetta.

Tuulivoima on tuulen eli ilman virtauksen liike-energian muuntamista tuuliturbiineilla sähköksi. Se on uusiutuvaa, lähes päästötöntä energiaa ja pohjimmiltaan peräisin auringon säteilyenergiasta. Käynnistyäkseen voimala tarvitsee vähintään 3 m/s tuulennopeutta. Parhaita paikkoja tuulivoimaloille ovat merten rannikot, merialueet, aukeat mereen rajoittuvat pellot, tai suurten mäkien tai vuorten rinteet, joilla tuulen keskinopeus on 5,5-7,5 m/s. Yksittäisten voimaloiden tehot ovat merellä vähintään kaksinkertaiset verrattuna nyt maa-alueille asennettaviin. Merivoimalatekniikka menee nopeasti eteenpäin, jolloin tehot ja voimaloiden koot kasvavat.

Tuulisähkö on noussut merkittäväksi tekijäksi sähkömarkkinoilla. Tuulivoiman teknologinen kehitys on ollut viime vuosina voimakasta, ja Suomeen rakennetaan tällä hetkellä markkinaehtoisesti huomattavia määriä maatuulivoimaa. Merituulivoiman rakentaminen markkinaehtoisesti ei ole ollut toistaiseksi Suomessa kannattavaa, mutta kannattavuuden odotetaan parantuvan lähivuosina muun muassa teknologiakehityksen ansiosta. Tuulisähköllä voidaan valmistaa vetyä, jolloin energia on varastoitavissa. Yhdistetty vetytuotanto lisää tulevaisuudessa merituulipuiston kannattavuutta, koska tarvitsemme tasaisempaa energiantuotantoa. Merituulivoiman toteutukseen liittyviä haasteita ovat muun muassa vaativat jääolosuhteet sekä merelle rakentamisen korkeammat investointikustannukset.

Vaikka merituulivoimaloita on Suomessa toistaiseksi suunnitteilla vähän verrattuna maalle sijoitettuihin tuulipuistoihin, on merialueilla nykyistä suuremmat mahdollisuudet tuulivoiman tuotantoon tulevaisuudessa. Tuuliolosuhteet ovat merellä tasaisemmat/paremmat ja offshore-ratkaisu mahdollistaa suuren mittakaavan tuulipuistojen rakentamisen. Markkinahinta vaihtelee tuulisuuden mukaan. Merellä tuulee hieman eri aikaan ja useammin kuin maalla. Toimijoiden kiinnostus Suomen merialueita kohtaan on siksi kasvanut. Suurin osa merialueita koskevista tuulivoiman rakennushankkeista on toistaiseksi suunniteltu matalille rannikkovesille mutta tuulivoiman hyödyntämistä

myös kauempana rannikosta valtion vesialueiden ohella myös Suomen talousvyöhykkeelle suunnitellaan.

Uusia tuulivoimahankkeita tarvitaan Suomen ilmasto- ja energiapoliittisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Suomen tavoitteena on olla hiilineutraali vuonna 2035 ja hiilinegatiivinen pian sen jälkeen, ja tuulivoiman ja muun uusiutuvan energian rooli energialähteenä on siksi kasvamassa merkittävästi. Tuulivoimakapasiteetti tulee kaksinkertaistumaan seuraavan kolmen vuoden aikana. Tuulivoiman varsinainen tuulivoimalan toiminta on polttoainevapaata eikä siitä synny päästöjä. Suurin osa tuulivoimalan osista voidaan uusiokäyttää. Puhdasta sähköä teollisuuden ja koko yhteiskunnan tarpeisiin tarvitaan runsaasti tulevana vuosikymmeninä. Myös Euroopan unioni on asettanut kunnianhimoisia tavoitteita jäsenmaiden merituulivoimakapasiteetin kehitykselle.

Hallituksen talouspoliittinen ministerivaliokunta puolsi 8.12.2021 esitystä huutokauppamalliksi, jota on tarkoitus soveltaa Metsähallituksen hallinnassa olevien yleisten valtion vesialueiden vuokraamisessa yrityksille merituulivoiman hankekehitykseen ja -rakentamiseen. Esityksellä pyritään vauhdittamaan merituulivoiman markkinaehtoista kehitystä. Huutokauppamalli ei koske Ahvenanmaan maakuntaa, eikä aluevesien ulkopuolelle sijoituvia merituulivoimahankkeita Suomen talousvyöhykkeellä. Ensimmäinen huutokauppamalliin sovellettava valtion vesialue sijaitsee Korsnäsin edustalla ja uusia alueita on tulossa huutokauppaan.

Valtioneuvosto on myöntänyt tähän mennessä yhdeksälle merituulivoimahankkeelle tutkimusluvan avomerelle Suomen talousvyöhykkeelle.

7.2 Tutkimustoiminta ja -alue

Valtioneuvoston päätös koskee hakemustietojen mukaista, taloudelliseen hyödyntämiseen liittyvää ja sitä edeltävää tutkimustoimintaa Suomen talousvyöhykkeellä ja yksinomaan sitä. Hakemuksen kohteena olevien tutkimusten tarkoituksena on löytää teknisesti, taloudellisesti, toiminnallisesti ja ympäristöllisesti parhaimmat ratkaisut uuden merituulivoimapuiston sijoittamiseksi.

Täydennetty tutkimuslupa-alue Suomen talousvyöhykkeellä koordinaatteineen ilmenee liitteenä 2 olevasta kartasta. Tutkimusten avulla saadaan myöhemmän hankesuunnittelun ja YVA-menettelyn kannalta tarkempaa merellistä tutkimustietoa Reimarihankealueen lopulliseksi määrittämiseksi.

Suomen merialuesuunnitelma 2030 on hyväksytty 15.12.2020. Sillä Suomen merialueelle on laadittu ensimmäistä kertaa merialuesuunnitelma maakuntaliittojen sekä eri toimijoiden ja sidosryhmien kanssa laajassa yhteistyöprosessissa. Merialuesuunnitelmat tehdään jokaisessa merellisessä EU-maassa. Merialuesuunnittelu perustuu EU:n merialuesuunnitteludirektiiviin (2014/89/EU). Suomessa siitä säännellään maankäyttö- ja rakennuslaissa (482/2016).

Merialuesuunnitelma on sekä aluevedet että talousvyöhykkeen sisältävä kartallinen esitys, jossa tunnistetaan yleispiirteisesti esimerkiksi merkittäviä ja potentiaalisia vedenalaisten luonto- ja kulttuuriarvojen, energiantuotannon, kalastuksen, vesiviljelyn,

merenkulun ja matkailun alueita. Tavoitteena on sovittaa yhteen eri toimialojen tarpeita ja näin edesauttaa merellisten elinkeinojen harjoittamista ja meriympäristön tilaa. Merialuesuunnitelmalla ei ole suoria oikeusvaikutuksia ja se on yleispiirteisenä suuntaantava. Merialuesuunnitelmaa laadittaessa ei osattu täysin ennakoida merituulivoiman kiinnostuksen nopea kasvu myös talousvyöhykkeellä.

Merialuesuunnitelmassa merituulivoimalle potentiaalisia alueita osoitettaessa on huomioitu muun muassa merenkulun alueet, syvyys, Natura 2000 -alueet ja muut luontoarvot, maisema-arvot sekä maanpuolustuksen tarpeet. Alkuperäinen ja täydennetty tutkimusalue sijoittuvat alueelle, joka merialuesuunnittelussa on tunnistettu ja merialuesuunnitelmassa osoitettu muun muassa merenkulun osalta merkittäväksi liikennöidyksi alueeksi.

Hakijan tarkoituksena on tehdä alukselta ja merenpohjassa suoritettavia, tutkimushankkeen yhteydessä normaaleja geofysikaalisia ja geoteknisiä tutkimuksia ja selvittää tutkimusalueen merenpohjan syvyys-suhteita sekä pohjan ja sen alapuolisten kerrosten rakennetta. Ennakkotiedot pohjan olosuhteista ovat vajavaisia, kun mennään kauemaksi rannikolta.

Tutkimusten vaikutukset meriympäristöön ja eliöstöön jäävät hyvin paikallisiksi, vähäisiksi ja väliaikaisiksi. Hakija on ollut ennen täydennys-hakemuksen jättämistä yhteydessä eri toimivaltaisiin viranomaisiin ja muihin tahoihin merituulivoimapuistohankkeen osalta.

Työ- ja elinkeinoministeriön saamista lausunnoissa hakijan täydennys-hakemukseen ei ole vastustettu hakijan tutkimusten suorittamista ilmoitetulla merialueella mutta kiinnitetty hakijan huomiota hankkeen jatkosuunnittelussa merialueen muuhun keskeiseen käyttöön, kuten merenkulun käyttämiin liikennöintireitteihin, jotka Suomen merialuesuunnitelmassa on esitetty.

7.3 Ehdollisuus

Skyborn Renewables Finland Oy:llä (entinen Wpd Finland Oy) on Reimari merituulivoimahankkeen osalta valtioneuvoston voimassaoleva, ehdollinen tutkimuslupa Suomen talousvyöhykkeelle (VN 20.1.2022). Valtioneuvoston suostumus on voimassa tämän päätöksen antamisesta lukien 30.11.2023 asti. Valtioneuvosto antaa yhtiölle ehdollisen suostumuksen Suomen talousvyöhykkeen taloudelliseen hyödyntämiseen tähtäävään tutkimustoimintaan täydennetyllä tutkimuslupa-alueella hakemuksessa (VN/34694/2022) kuvatulla tavalla.

Talousvyöhykeasioiden valtioneuvoston tutkimusluvut sisältävät ehtoja. Hakijan, hankkeen toteuttajan tai tämän sijaan tulleen seuraajan on noudatettava sekä alkupe- räisen että täydennetyt tutkimusalueen osalta valtioneuvoston 20.1.2022 lupapäätök- sessä määrättyjä ehtoja eräin tarkennuksin.

Valtioneuvostolla on laaja harkintavalta Suomen talousvyöhykkeestä annetun lain 3 luvun hyödyntämisoikeuden osalta. Valtioneuvoston tämä suostumus ei estä valtio- neuvostoa myöntämästä Suomen talousvyöhykkeestä annetun lain 3 luvun muuta oi- keutta samoille tutkimusalueille vie- lä tämän suostumuksen voimassaollessa.

Valtioneuvoston kanta tutkimuslupaan tässä vaiheessa ei vielä ota kantaa tai anna hakijalle etusijaa mahdolliseen tulevaan rakentamislupaan tai alueen muuhun hyödyntämiseen. Valtioneuvoston suostumus Suomen talousvyöhykkeen taloudelliseen hyödyntämiseen tähtääviin tutkimuksiin yksittäisellä tutkimusalueella ei vielä tarkoita investointi- tai rakentamisoikeuden myöntämistä tutkimusluvan saajalle eikä anna tälle etusijaa taloudelliseen hyödyntämiseen tähtääviin tutkimuksiin tai mahdolliseen tulevaan rakentamislupaan kyseiselle tutkimusalueelle.

Saatujen lausuntojen tai muuten ei ole olemassa tekijöitä, jotka estäisivät valtioneuvostoa myöntämästä kahta erillistä, ajallisesti rajattua tutkimuslupaa samalle talousvyöhykkeen alueelle. Valtioneuvoston on antanut tutkimuslupia samalle alueelle. Koska samalla merialueella voi olla vain yhden yhtiön tuulivoimapuisto, päätös lopullisesta merituulivoimapuiston toteuttamisesta ja toteuttajatahosta tehdään myöhemmin talousvyöhykeluvituksen prosessissa.

Valtioneuvosto korostaa, että Itämeren (Selkämeri) herkkyys ja haavoittuvuus, talousvyöhykkeen kansainvälisoikeudellinen asema, meri- ja ympäristöturvallisuuden asettamat vaatimukset, maanpuolustuksen, aluevalvonnan, rajaturvallisuuden, merenkulun, meriteollisuuden, muun energiantuotannon, kaivannaistoiminnan, matkailun, kalastuksen ja virkistystoiminnan tarpeet ja toimintaedellytykset, sekä jo olemassa olevat muut hankkeet oikeuksineen ja muu merialueen käyttö on otettava kaikessa taloudellisen hyödyntämisen hankkeen toteutukseen tähtäävässä suunnittelussa ja tutkimustoiminnassa huomioon. Sujuva ja turvallinen merenkulku, riittävän väljät liikennöintikaistan leveydet sekä merenkulun ja tuulivoimatuotannon väliset suojaetäisyydet hankkeen jatkosuunnittelussa varmistavat sujuvan ja turvallisen merenkulun liikennöinnin alueella ympärivuotisesti. Luvan saajan on myös noudatettava yleistä varovaisuusperiaatetta toimissaan vahinkojen ehkäisemiseksi ja minimoimiseksi.

Luvan saajan on tutkimusten suunnittelussa ja toteuttamisessa sekä jatkosuunnittelussa otettava huomioon, että mahdollinen tuleva rakentamishanke tulee toteuttaa siten, että se ei estä mahdollisia myöhempiä Suomen talousvyöhykkeen tai sen välittömässä läheisyydessä olevan valtion vesialueen taloudellisen hyödyntämisen tai meritieteellisen tutkimuksen hankkeita. Samalla tulee pyrkiä löytämään sellainen suunnittelulle hankkeelleen sellainen teknisesti, toiminnallisesti ja ympäristöllisesti tarkoituksenmukainen sijoitus- ja toteutusvaihtoehto, että mahdollinen myöhempi Suomen talousvyöhykkeen taloudellinen hyödyntäminen tai meritieteellinen tutkimus mahdollisimman vähäisessä määrin vaikeutuu (mm. hankealueen koon/peittävyuden minimointi).

Tutkittavan alueen suunnittelussa tulee ottaa huomioon teknisen ja taloudellisen toteuttamisen vaatimusten lisäksi myös ympäristönäkökohdat, erityisesti meriympäristön ja merenalaisen luonnon monimuotoisuus ja suojeluarvot sekä merialueen kestävä kehittäminen. Mikäli hanke etenee jatkosuunnitteluun, Reimari-merituulivoimapuiston suunnittelussa tulee ottaa huomioon myös mahdollisten erillisten, mutta lähekkäin sijoittuvien merituulivoimahankkeiden yhteis- ja keskinäisvaikutukset.

Luvan saajan on tutkimusjaksojen osalta etukäteen ja riittävän ajoissa ennen tutkimusaluksen saapumista Suomen talousvyöhykkeelle, otettava tutkimustoimintaan sekä meri- ja rajaturvallisuuteen liittyen yhteyttä Länsi-Suomen merivartiostoon, liikenne-

ja viestintävirasto Traficomiin, Väylävirastoon ja toimivaltaiseen VTS-keskukseen. Luvan nojalla syntynyt tutkimus- ja havaintoaineisto on tarkoituksenmukaista saattaa muidenkin viranomaisten tietoon. Tutkimus- ja hanketiedot voivat sisältää myös julkisuuslain nojalla salassa pidettävää tietoa.

7.4 Välitön täytäntöönpano

Hakijan voimassaoleva tutkimuslupa on sisältänyt täytäntöönpanomääräyksen. Täytäntöönpanomääräyksellä on hakijalle edelleen tosiasiallista merkitystä hankkeessa kilpailutuksella hankitun, ulkopuolisen erikoiskaluston varauksen ja käytön näkökulmasta. Oikeuskirjallisuudessa on esitetty kantoja, joiden mukaan kysymys voi olla esimerkiksi luvan myöntämisestä johonkin toimenpiteeseen, jonka tulee tapahtua määrätynä aikana.

Arvio päätöksen välittömästä täytäntöönpanosta ratkeaa arvioinnissa, jossa punnitaan yleisen edun vaatimia seikkoja kolmansien osapuolten oikeuksien menetyksiin tai vaarantumiseen. Merkittävää on, että päätöksen lainvoimaisuus täytäntöönpanon edellytyksenä on pääsääntö, ja tästä poikkeaminen edellyttää erityisiä perusteita. Keskeistä asiassa on arvioida yleistä etua suhteessa yksityiseen etuun. Ottaen huomioon välittömää täytäntöönpanoa koskeva lainsäädäntö, sitä koskeva lainvalmisteluaineisto sekä oikeuskirjallisuus, on olennaista ratkaista, onko olemassa sellaisia seikkoja, joiden valossa täytäntöönpanoa ei voitaisi yleisen edun vuoksi lykätä.

Hakija vastaa aina ensisijaisesti taloudellisen hyödyntämisen hankkeen aikataulullisista ja taloudellisista riskeistä, jaksotuksesta sekä siitä, mille merialueen osalle (talousvyöhyke vai valtion aluevedet) tai minkä valtion alueelle hanketta suunnitellaan. Merituulivoimapuistoille potentiaalisia alueita on niiden luonteen ja laajuuden vuoksi rajattu määrä. Myös valtion vesialueiden käyttöpolitiikka vaikuttaa tähän suunniteluun.

EU:n komission arvion mukaan EU:n ilmastotavoitteiden saavuttaminen tulee edellyttämään huomattavia ja mittavia investointeja koko EU:n alueella. Energiamurros ja puhdas siirtymä edellyttävät suuria panostuksia. Suuren mittakaavan investoinneista myös kilpaillaan kansainvälisesti eri valtioiden kesken. Vihreän siirtymän investointijuna voi ajaa Suomen ohikin. Suomen on oltava tässä houkutteleva, kiinnostava ja ennakoitava, Euroopan paras investointiympäristö. Suomen ilmasto- ja energiastrategia painottaa muun muassa päästötöntä energiaa, merituulivoiman edistämistä ja teollisia investointeja. Sääntelyn sekä luvitus- ja muutoksenhakumenettelyjen tulee tukea eikä jarrutaa kustannustehokkaita, päästöjä vähentäviä investointeja. Luvituksen sujuvoittaminen on ilmainen tapa saada yksityisiä investointeja ja työpaikkoja tukemaan vihreää siirtymää ja uusteollistamista.

Suomen talousvyöhykkeellä ei ole olemassa yksityisiä omistusoikeuksia tai voimassa muita sellaisia oikeuksia, jotka estäisivät valtioneuvoston suostumuksen välittömän täytäntöönpanon. Työ- ja elinkeinoministeriön saamissa lausunnoissa hakijan hakemukseen ei ole vastustettu tutkimuslupapäätöksen välitöntä täytäntöönpanoa. Lisäksi ei ole olemassa tekijöitä, jotka estäisivät valtioneuvostoa myöntämästä kahta erillistä, ajallisesti rajattua tutkimuslupaoikeutta samalle talousvyöhykkeen alueelle ja samankaltaiselle tutkimuskaudelle.

Alukselta ja merenpohjassa suoritettavat tutkimukset aiheuttavat hetkellisiä, paikallisia ja vähäisiä vaikutuksia. Tutkimustuloksia voidaan käyttää yleisemminkin hyödyksi ja tietoja voidaan hyödyntää vedenalaisen rakentamisen suunnittelussa sekä muissakin yhteyksissä.

Tutkimusluvassa kysymys on varsinaista rakentamislupaa edeltävästä toimenpidevaiheesta. Talousvyöhykkeen taloudellisen hyödyntämisen hanke tarvitsee toteutuakseen tutkimusluvansa lisäksi myös sekä valtioneuvoston yleisistunnon suostumuksen että vesilain mukaisen yksityiskohtaisemman toimivaltaisen aluehallintoviraston vesitalousluvan. Myös YVA-menettely on oltava läpikäytynä. Päätöksen välittömällä täytäntöönpanolla ei talousvyöhykkeen tutkimusluvansa tapauksessa ole negatiivista vaikutusta kenenkään oikeuksiin. Hankkeen kokonaistoteutumiseen välittömän täytäntöönpanon ehdolla tuskin on olennaisia vaikutuksia mutta sillä on merkitystä hakijalle.

Välittömän täytäntöönpanon ehtoa on jo aiemmin käytetty perustellusti taloudellisen hyödyntämisen hankkeita koskevissa valtioneuvoston tutkimus- ja rakentamisluvissa. Niiden nojalla suoritettavat tutkimukset eivät ole aiheuttaneet välittömän täytäntöönpanon arvioinnin kannalta olennaisia häiriöitä talousvyöhykkeen ympäristölle eivätkä talousvyöhykkeellä tapahtuvalle kalastukselle, meriliikenteelle tai muulle toiminnalle.

Edellä todetun perusteella tutkimuslupaa koskevan päätöksen välittömälle täytäntöönpanolle ei voida katsoa olevan estettä.

8 Sovelletut lainkohdat

YK:n merioikeusyleissopimus (SopS 49–50/1996)

Yleissopimus kansainvälisistä säännöistä yhteen törmäämisen ehkäisemiseksi merellä (SopS 30/1977)

Aluevalvontalaki (755/2000)

Alusliikennepalvelulaki (623/2005)

Hallintolaki (434/2003)

Laki eräiden vedenalaisten johtojen suojelemisesta (145/1965)

Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019)

Laki Suomen talousvyöhykkeestä (1058/2004)

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (252/2017)

Merilaki (647/1994)

Muinaismuistolaki (295/1963)

Vahingonkorvauslaki (412/1974)

Vesilaki (587/2011)

Valtioneuvoston asetus Suomen talousvyöhykkeestä (1073/2004)

Valtioneuvoston asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (277/2017)

Valtioneuvoston ohjesääntö (262/2003)

9 Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta korkeimmalta hallinto-oikeudelta päätöksen liitteenä olevan valitusosoituksen mukaisesti. Päätös on pantavissa välittömästi täytäntöön muutoksenhausta huolimatta, ellei valitusviranomainen toisin määrää.

Tuula Haatainen
Työministeri

Kari Klemm
Hallitusneuvos

Liitteet   Kartta
                  Valitusosoitus